

נס

ברכה טוב אל נבי

קין והבל הולכים מכות על המדרכה, אברהם ויצחק אוספים פחיות למיחזור ויעקב קונה את הבכורה בנזיר עדשים בבית תמחוי. עדי נס, 40, שרשם השבוע שיא ישראלי, כשצילום "הסעודה האחרונה" שלו נמכר ב־264 אלף דולר, מציג בתערוכה חדשה את גיבורי התנ"ך כהומלסים. את אביו, שאותו ייעד לתפקיד איוב, לא הספיק לצלם לפני שנפטר מסרטן הריאות. אבל על המכות שחטף ממנו בחגורה הספיק לסלוח. התנ"ך - גרסת נס

עינת פישבין

קין והבל, מתוך התערוכה "סיפורי התנ"ך". "קראתי עיתונים וראיתי שהכל מתפרק. החלטתי שגיבורי המדרה יהיו אנשים שאיבדו את זהותם: הומוסלסים, אנשים במשבר"

דווקא בשבוע שבו נמכר צילום "הסעודה האחרונה" שלו בסכום שיא של 264 אלף דולר, עדי נס נזכר איך אף אחר לא בא לפתיחה החגיגית של תערוכת היחיד הראשון

נה שלו בניו יורק. זה היה בחורף 2003, בתוך ירד גשם זלעפות, מעל מאות מיליוני מסכי טלוויזיה הכריזו בוש שכרע ארה"ב פלשה לעיראק, ובבית קפה קטן, מול הגלריה, ישב אמן ישראלי רטוב ותוהה. בגלל השיטפון לקח לו שעות לחצות את הכביש, רק כדי להיכנס לפתיחה של עצמו באיחור לא דיפלומטי כלל ולגלות שהוא כמעט לברו שם. איש לא יצא מהבית.

"ביהדות יש שני ערכים", אומר נס. "מצד אחד מין תחושה כמעט מסחררת ש'הכל נוצר עבורי', ומצד שני אתה תמיד צריך לזכור שאתה עפר ואפר ולשם תחזור. היהדות כל הזמן משחקת בין שתי התחושות האלה: לרומם אותך, ואז להזכיר לך שאתה אפס מאופס. גם בחיים שלי התחושה הזאת חוזרת על עצמה, כמו בפרבולה. אתה מתחיל ממקום מסוים, מטפס למקום מאוד גבוה, מגיע לשם ומגלה שאתה אף פעם לא שם, כי זה המקום, ההצלחה, הפסגה. הגה, הייתי בהתרגשות כל כך גדולה לקראת תערוכה בניו יורק, ופתאום אני מגיע לפתיחה וזה לגמרי אחרת ממה שדמיינתי".

בארבע השנים שחלפו מאז עבר נס, 40, על התערוכה החדשה שלו, "סיפורי התנ"ך", כשהוא דוהר ברכבת ההרים של היהדות. מתרומם וגוי פל לאשפתות, מגביה עוף ומתרסק. את הרמויות המרכזיות של התנ"ך – נח, אברהם אבינו, יצחק, שמואל, המלכים שאול ודוד, אליהו הנביא – צילם כהומלסים ברחובות תל אביב. הרגעים הנשגבים של ההיסטוריה היהודית מעורבבים בשפל המדרגה של ההווה. נח שוכב עירום מתחת לווידיאומוט נטוש, אברהם ויצחק אוספים פחיות למיחזור, יעקב קונה את הבכורה מעשיו בנויד ערשים בבית תמחוי, רות ונעמי מלקטות בצלים מרצפת השוק בסוף היום.

לפתיחה של התערוכה הפעם, באותה גלריה בניו יורק, התייצבו כבר מאות אנשים. השבוע הגיע עוד שיחת טלפון בדרך לפסגה. מהצד השני ביי שרו לנס, כאמור, שצילום "הסעודה האחרונה" שלו, שאותו מכר ב'99 ב-1,500 דולר, נרכש במכירה פרימית בסותביו ניו יורק ב-264 אלף דולר, סכום שיא לצילום ישראלי. לא שבבנק של נס צריכים לחכות להפקרה חריגה, כי הצילום מזמן לא שלו והכסף בכלל לא מגיע אליו, אבל עדיין מדובר בהישג מסחר. נס המפוכח לא יוצא מגדרו. זוכר כמה קרובים זה לזה שיכרון הגבהים ופחד המעמקים.

"זה מרגש ומשמח, אבל זה לא שמשוה משתנה בחיי", הוא אומר. "לפעמים התמונות מוסרות לך דרישת שלום הרבה מאור זמן אחרי שנוצרו. זה

עדי נס. "יש לי את המבט של האוטטיידר" צילום: זיו קורן

נח מתגולל עירום ליד הוודיאומט. "זה לא צילום דוקומנטרי. לא רציתי להיחשד בשימוש ציני בהומלסים"

"הסעודה האחרונה", נמכרה תחילה ב-99' ב-1,500 דולר. "זה חמקמק ההצלחה, הפסגה"

צילום: זיו קורן

עדי נס. "אני ישראלי, אני גבר, אני גיי, אני אמן וגדלתי בעיירת פיתוח במשפחה מעדות המזרח"

המקום שלו בתוכה.

"את הסדרה הזאת התחלתי בתקופה קשה. התחושה שלי באותם ימים הייתה שהכל מתפרק סביבי: בריוק עזבתי את אילן (שיינפלד - ע"פ) אחרי שמונה שנים של זוגיות, לא הייתה לי עבר דה, וכשהייתה גפלטתי ממנה, ומסביבי כל החברים פתאום מצאו את עצמם מובטלים וחיפשו דרכון פולני של סבתא בשביל לגור באירופה. הסתכלתי בטלוויזיה, קראתי עיתונים וראיתי שהכל מתפ" רק. איך אמר גרוסמן? 'בימים ההם אין מלך ביש' ראל'. אמרתי לעצמי שאולי במקום להתעסק עם הוהות בסדרה הזאת אתעסק עם אוברן הוהות, עם הפירוק שלה, עם מה נשאר כשהכל מתפרק ומה הסיבה שבגללה אני בוחר להישאר פה בלי כלום - בלי עבודה, בלי חבר, משוחרר כאילו לעשות מה שאני רוצה, יכול להתחיל במקום אחר - מה הסיבה שאני בוחר להישאר פה, בתל-אביב, בחיים שלי? למה אני לא מחליף את החיים שלי בחלום אחר? החלטתי שהגיבורים של הסדרה הזאת יהיו אנשים שאיבדו את זהותם: ההומלסים, אנשי הר' חוב, הלואריליף, אנשים במשבר".

לתפקיד ההומלסים ליהק נס קרובי משפחה, מכרים, שחקנים ואנשים שאסף דרך מודעות או באינטרנט. גם כשנקרה על דרכו הומלס אמיתי, הוא בחר בסופו של דבר לא לצלם אותו. "הגיע בחור ששמע שמחפשים מישהו עם זקן. פגשתי

פחות או יותר יודע מה קורה בה, ואו משאיר לא נשים את המשבצת לנוע בה, להביא את הערך המוסף שלהם, כי זה החיים שלהם".

נס לא הגיע מבית דתי, אבל בשיעורי תנ"ך היו הרמויות קמות לתחייה מול עיניו. "גדלתי בקריית גת שנקראה כך כי חשבו שתל-גת הסי מוך היה המקום שבו דוד נלחם בגוליית. כשהייתי ילד בכלל קראו לזה הר גולית, ואני הייתי בורח מהבית לפעמים ועולה על ההר. בעיני רוחי ראיתי את הקרב, ליד הצברים והנוצות מהמשחטה הקרר בה שורקו שמה. כשגדלנו והתחילו הפירות במ' קום, פתאום התברר שהייתה טעות, גילו שהתל בכלל לא מתקופת הפלישתים, ולקריית גת קראו לגמרי בטעות על שם גת שבכלל לא הייתה בסי ביבה. אני זוכר את האכזבה הגדולה שהייתה לי על הסיפור שבניתי לי והוא לא נכון. כל התנ"ך חי אצלי בתמונות, אני זוכר מראות".

אבל מה הקשר של ההומלסים לסיפורי התנ"ך ואלו?

"תמיד התעסקתי במרכיבים של זהות יש' ראלית כי אני ישראלי, ובגבריות, כמו בסדר' רת החיילים, כי אני גבר, ואני גיי או יש ממד' הומוארוטי, ואני אמן - אז יש יחסים עם האמנות, וגדלתי בעיירת פיתוח במשפחה מעדות המזרח אז יש גם את הרקעים האלה. תמיד יש אצלי מבט של אוטסידר שמסתכל על המציאות ומחפש את

לוחץ על הדק המצלמה. כל התמונות נקראות "ללא כותרת", אבל למטה, בסוגריים, מופיע אז' כור לסיפור התנ"ך כי שממנו נשאבו.

קין והבל הולכים מכות על המדרכה ביונה הנביא פינת אלנבי, מאחוריהם מדרגות שלא מו' בילות לשום מקום. הבל מקועקע כולו, מתגונן, קין מכה בו בחמת זעם, שריריו בולטים מגופייה שחורה. "בצילום סטילס נורא קשה לביים תנועה", אומר נס. "אייאפשר להגיד לאנשים 'תעשו כאילו אתם רכים ואני אצלם אתכם', אז חיפשתי אנשים שידועים לריב והגעתי למרכז לאמנויות לחימה בבת-ים. לאלוף שם קוראים חיים גזולי, סוג של וינר בעולם אמנויות לחימה. שאלתי אותו מול מי אתה יכול לריב? הוא אמר לי 'מול אף אחד, אני רוצה את כל מי שינסה להתמודד מולי'. שאלתי: אין לך איזה מספר שתיים, האלוף הקודם, מישוהו בסוף הוא אמר 'כן, גלעד', ככה הגעתי אל שניהם. הם נלחמו ברוחב ואני תקתקתי. באיזשהו שלב הם עצרו, וגזולי אמר שאייאפשר להמשיך ככה. למה? 'כי הסברת לכל אחד מאיתנו שהוא קין, ואני רואה שאני פה על הרצפה. הבל היה קורבן, הוא מת בסוף, אני מנצח. אני לא יכול להיות הבל'.

"התהליך של העבודה שלי קצת דומה לארון שקונים באיקאה", מבאר נס. "את מקבלת הוראות איך להרכיב את הארון ורק כשהוא בנויה שלו את סוגרת את הברגים לגמרי. פה אני בונה סיטואציה,

(המשך תעמוד קודם)

אמיתי במובן שמישהו נותן אמון במשהו שעשיתי, ומצד שני אני תמיד זוכר שבעולם הזה יש הרבה מאוד שיקולים והחלטות ותדמיות, ולא הכל מגיע ממקום של אהבת האמנות. זה עולם המסחר והוא יכול להיות מסוכן. כבר בהעפלה אל הפסגה קיימות היום שתי התחושות - אתה גם ברומו של עולם וגם אפס מאופס. כמו בצילום שלי, גם כרי געים הכי יפים ומפתים יש מוות שכל הזמן מרחף וחרדה שתמיד נמצאת שם".

לצאת מהארון של איקאה

14 תמונות יש בסדרת "סיפורי התנ"ך", שסיימה את הסיבוב הניוירוקי שלה ומגיעה ב' 16 בחודש אל מוזיאון תל-אביב, לחלל הלנה רוי' בינשטיין. כל אחת מהן פרי עבודה של חודשים: תחקיר, איתור לוקיישן, בחירת שחקנים, ניצבים, תפאורה והלבשה, עם השקעה עצומה בתאורה. יום צילום של עדי נס - בוגר המחלקה לצילום בבצלאל וזוכה פרס שר המוע' התרבות והספורט וקרן גוטסדינר - מתנהל כמו הפקה של סרט קול-נוע קטן. עם 15 אנשים על הסט, כשהצלם משמש גם כתסריטאי ובמאי, ובחלק מהמקרים כלל לא

נַם

"זה מרגש ומשמח שהתמונה נמכרה בכל כך הרבה כסף, אבל זה לא שמשוהו משתנה בחיי. בהעפלה אל הפסגה קיימות היום שתי התחושות – אתה גם ברומו של עולם וגם אפס מאופס. כמו בצילום שלי, גם ברגעים הכי יפים יש מוות שכל הזמן מרחף וחרדה שתמיד נמצאת שם"

אני מניח שהיו לזה צידוקים. בנשמה שלי כל הבטה כזו נצרכה בי עמוק בצורה שלא תישכח.

נשמע שאתה היית מי שסבל. "החיים שלי לא היו קלים כי הייתי אחר, אבל היום אני חושב לאיזה מקום של חוסר אונים אדם צריך להגיע כדי להכות את בנו. רגע שבו אתה מאבד את העשתונות שלך, כבר אין לך מה לעשות ואתה מגיע לצורך להכות, זו סיטואציה נוראה לשני הצדדים. הרבה מאוד שנים חייתי בהרגשה שהסיטואציה הייתה נוראה רק לי, לא חשבת על האחר. ברגעים שהוא היה חלש פתאום הצלחתי לחשוב על זה שהטרגדיה היא משותפת."

הספקתם לדבר על בל זה?
"מרגע שגילו לו את הסרטן הידרדרות הייתה מאוד מהירה. די מהר הוא הבין מה יש לו, אולי עוד לא עד כמה זה חמור. בשלב כלשהו הוא אמר 'נהייתי אלטע זאקען, כל פעם מגלים עוד משהו. הכל מתפרק פה'. פתאום מתחזקת לבנאדם הסיטואציה האיומה שהוא נתון בה. הוא הסתכל מסביב, עדיין מפוכח וצלול, ואמר שהוא לא רוצה להגיע למצב של אנשים ששכבו לידו, עם טיטולים ורבי רים כאלה. זה נראה כמו נצח, שלושה שבועות במצב כזה. התחלפנו במשמרות לידו כל הזמן, ביליתי שם שעות ארוכות והפנטזיה שלי מרגעים כאלה הייתה

<<<

מי מופיע מבחינתך בתמונה?
"מבחינתי, התמונה הזאת זה איוב ואבא שלי ורוד ניסים והומלס. כולם ביחד. מרגע שאבא שלי אושפו הייתי שם יום ולילה. משלב כלשהו של מחלה כזאת נותנים תרופות שמרדמות את המוח באיטיות. אבל ברגעים האחרונים שהיה בהכרה, היה לו את המבט הזה – וכשביימתי את ניסים על הסט אמרתי לו, 'אתה זוכר את אבא ברגעים האחרונים שלו? בוא תיתן לי את המבט הזה שהיה בו'. ככה עברתי איתו על הסט, ניסיתי ררך הפנים שלו להוציא את הכאב ואת המלחמה על כל נשימת אוויר של אבא שלי."

למה בחרת מלבטחילה את אבא שלך לדמות האיש שחווה את כל הסבל שבעולם?
"היו לו חיים לא קלים כילד בפרס. הוא עלה לבד לארץ ועבד כמעט עד מותו בבניין. אבל זה קשור גם ליחסים שלנו. מערכת היחסים שלי עם אבא שלי לאורך השנים הייתה מערכת טעונה. הוא היה אדם סגור, לא קל, ובנשמה שלי אני צרפתי את המכות שקיבלתי בילדות. אז לא קראו לזה ילד מוכה, זה היה משהו תרבותי, ככה חינוכו לדיים. כולם חטפו מכות באותם ימים, אבל אני הייתי 'רגישה', ואבא שלי לא היה מספיק רגיש כדי לה' כיל את הדבר הזה. אני לא חושב שיש סיבה מוצדקת להכות ילד, בטח שלא בתגורה, אבל עם הער' כים החברתיים שהיו אז ומהמקומות שמהם הוא בא

אותו ליד נמל יפו, כי לא היה לו מקום אחר. ריב' רתי איתו והוא מאוד התאים מבחינת המראה ובי שיחה איתו עלו הרבה דברים. הוא אמר לי, למשל, 'אם באמת תצלם אותי, תודיע לי כמה ימים קודם כי אני לא מתקלח, ובתמונה אני צריך להיות קרוב למישהו אחר, אז תודיע לי קודם כי אני רוצה לה' כין את עצמי, להתלבש'. סיפר לי איפה הוא גר, על החיים שלו. אלה דברים שלקחתי מתוך חייו ושילבתי בסיפורים של הדמויות, אבל בחרתי שלא לצלם אותו."

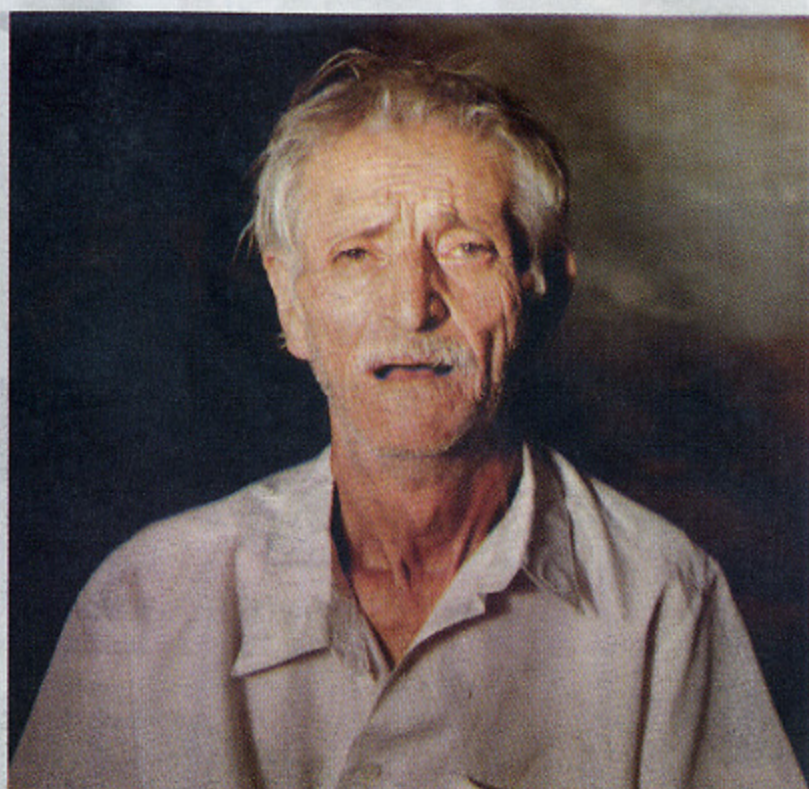
למה?
"כי זה לא צילום דוקומנטרי. הייתי צריך שהכל יהיה מבוים, לא לצלם הומלסים. גם לא רצייתי להיחשד בפעולה צינית של שימוש בו."

הנשימה האחרונה

לצילום של איוב חיפש עדי נס פנים מחורצות סבל, וליהק לתפקיד את אביו. שבועות מעטים לפני הצילום התגלה סרטן ריאות אצל האב, והוא מת בתוך פחות מחודש. נס ביקש מהרוד ניסים, אחי האב, להיכנס לתפקיד. הוא צילם אותו, חולה במחלת ריאות גם הוא, חרוש קמטים וכאב, פיו פתוח קמעה, כמו נושם נשימות אחרונות. אחרי חודשים מעטים מת גם הרוד ניסים.

דוד ויהונתן. "לוקח אותי לימים של ההתעוררות המינית שלי"

דוד ניסים כאיוב. "אמרתי לו, 'תן לי את המבט של אבא ברגעים האחרונים'"

נישואין, ושם היו גם הכמיהה להיות לבר בתוך הזוגיות, וגם הרצון להיות בחדר בתוך הלבד. נס, שחי היום עם בן זוג ביפו, לא מתכנן אמנם להתחתן שוב, אבל מביט רחוק. "ביי סודי אני טיפוס זוגי", הוא אומר. "חברים שלי אומרים שאצלי כל סטופ זה חמש שנים. במקום שבו אני עומד בחיים, הזוגיות שלי, אולי קשה להגיד נצחית, אבל אני חי עם אדם שאני אוהב מאוד מאוד, קשור אליו בצורה בלתי רגילה, יודע שהוא קשור אליי ואני מאמין שזה יצליח. יחד עם זאת, זוגיות הומוסקסואלית היא זוגיות שמחייבת כל הזמן עבודה, כי אין לה דבק חיצוני כמו לזוגיות הטרוסקסואלית: הכרה חברתית, משפחתית, ילדים".

אתם הושבים על ילדים?
"בוודאי. ויהיו. אנחנו בית אב אחד ויהיו לנו ילדים שאנחנו נהיה ההורים שלהם והם יגדלו בבית טוב ובריא עם הרבה מאוד אהבה".

נניא ועיר

האפשרות לעבור לגור בניו יורק או בברלין עלתה לא פעם, בעיקר לאור הצלחתו הגדולה של נס בעולם בשנים האחרונות. כמו כל חבריה מסחרית, אומר נס, לקריירה של אמן צריכים להיות חזון ומרדף הצלחה. אבל לשאלה היכן למקם את העסק הייתה בסופו של דבר רק תשובה אחת. האמן ממוקם ביפו, הסטודיו בצפון תל אביב, וימי הצילום בלוקיישנים ברחבי הארץ. באחד מאתרי הצילום, על ספסל אבן שבור, במדרגה שהרשא מתפרץ מבין חריציה, ישן הומלס ותחת ראשו שקית עם לחמים ישנים, סביבו עוברים אוכלים פירוורי לחם. העורבים מפוחלצים, ההומלס הוא אליהו הנביא.

"כשהתחלתי את הסדרה הרגשתי שאני עוסק בחברה מתפוררת ושאלתי את עצמי, אחרי שהכל מתפורר, מה שארץ מה הסיבה להמי שך לחיות פה, בישראל? הסיבה היחידה היא היהדות, הקשר לעבר שלנו, לתנ"ך, לארץ, וכשגמרתי את התמונה הזאת פתאום הבנתי שגם זה יכול להתפורר ולהתפרק. אבל משהו נשאר – וזה הבסיס של היהדות – ערך האנושיות. אחרי כל הציניות והסרקום והחיים המורדניים והביקורת, אחר מהיסודות של היהדות זה ה'אהבת לרעך כמוך' וההומניות, וזה קיים בדימוי של אליהו."

"אליהו הוא נביא שהטקסט התנ"כי לא אהב. הוא היה רוגמטי, הוא היה הנביא הראשון שפוטר ממשרתו ועלה בסערה השמימיה. רק האגדה אחר כך החזירה אותו ברמות הסנטה קלאוס הזה שער ש מעשים טובים, כי בספר מלאכי אמרו שלפני שהגאולה תבוא, ייראה אליהו בעולם. הוא יירד בתורה בעצם כדי לעשות תיקון, כדי לאפשר את הגאולה. במסורת, היהודית והנוצרית, מרובר על זה שאליהו יכול להיות כל אדם. כל הומלס שישן ברחוב על חתיכת ספסל יכול להיות אליהו שחזר לעולם להביא גאולה, וזה היסוד של התמלה. וכשגמרתי את הסדרה הבנתי שעם זה נשארים. אם הצופה בתערוכה שלי יישאר עם הערך של האנושיות – הסיפור האנושי – אני את התיקון שלי עשיתי".

einat-fi@yedioth.co.il

"מערכת היחסים עם אבא שלי לאורך השנים הייתה טעונה. אז לא קראו לזה ילד מוכה, ככה חינוכו ילדים. כולם חטפו מכות באותם ימים, אבל אני הייתי 'רגישה', ואבא שלי לא היה מספיק רגיש כדי להכיל את הדבר הזה. בנשמה שלי כל חבטה כזו נצרכה בי עמוק בצורה שלא תישכח"

"הפרידה מאילן הייתה ביום ההולדת שלי. ישבנו במסעדה עם זוג חברים, הם עמדו להתחתן והיו פוציניו ואמרתי לאילן: תראה אותם מאוהבים, ואנחנו יושבים כמו איזה שני... אמרתי שנראה לי שאנחנו צריכים להיפרד. הוא אמר, 'וואלה, אני גם חושב על זה'"

אילן שיינבלד. "הוא היה בעל"

לא מציק פתאום. "נגיד, עכשיו כשמישהו מעליב אותי זה לא מהדהד לי חוויות ילדות. אני יודע להתמודד עם זה. זה כואב באותו רגע עם אותו מקרה, ואני לא מתמודד יותר מהמקום של הילד. זה גם שם אותי במקום שאני מבין כבר איש, כבר ילד גדול וכבר אין את מי להאשים בכאבים שלי ובפאקים ובמקומות החלשים ובחודרות. זה כבר לא רלי ווגטי. אני אדם שלם, אחראי לחייו וגם לאחרים. לאמא שלי, למשל, שפתאום מצאתי בי רצון לגונן עליה וצורך להיות קשור אליה".

קואת דוד

יפים כאילו אין מחר, פרועים ומלוכלכים, עומדים שני נערי רחוב במנהרה מתחת לדרך נמיר. את כל ההומוארוטיות שנס מנע מהסדרה הזאת – שלראשונה אצלו מופיעים בה גם נשים וגם גברים מבוגרים – הוא שפך לתמונה אחת. יהונתן נשען על כתפו של רוד, זרועו האחרת נתמכת בקב, נראה כמו הכינוי שדוד מנגן בו. "בקשר ביניהם, יהונתן היה חלש", אומר נס. "הבן של המלך שמבין שהוא לא יהיה המלך, ואוהב את דוד ומתמסר אליו ומאבד את כל עו"למו בגלל האהבה הזאת, שגם גרמה לו להיות נתמך. הקב בחיי הרחוב משמש בהרבה מקרים לבקש 'תרחמו עליי', אבל אותי הוא לקח לעוד מקום, לימים של ההתעוררות המינית שלי, כש' עמדת על והויתי המינית. זה היה בסוף היסודי, בגיל 11, נסעתי על אופניים ואופנוע פגע בי בכביש. אני זוכר התקלות של אנשים שהייתה סביבי, וזו הייתה התקופה שהרגשתי פעם ראשונה את האהבה המאוד גדולה לבן כיתתי. בחי וויה שלי, הימים של השבר בגלל ושל הקב היו הימים של ההתעוררות המינית, של הקראש על בן כיתתי החתיך. שום דבר לא היה ממומש. לא קראתי לזה מאוהב, קראתי לזה 'אני רוצה להיות חבר הנפש שלו'. אפילו זה קרה רק בפנטזיה שלי. התביישתי, כמו נער ביישנות".

במשך שמונה שנים חי נס עם אילן שיינבלד – משורר, סופר, איש יחסי ציבור ומבכירי הקהילה – והשניים גם מיסרו את היחסים והתחתנו אצל עורך דין. היום, שנים לאחר גירושהם, שיינבלד מיהצן את התערוכה החדשה של נס. "אילן היה בעל", אומר נס, "אבל בסוף הייתי חייב לעזוב. הזוגיות עברה בתוך השמונה שנים האלה שינויים ובשלב כלשהו הרגשתי שהעציץ קטן עליי. תקופה מאוד ארוכה גרנו בבית בהרמוניה אבל לא כמו בני זוג. מצאתי את עצמי לבד ואין נורא מלהיות לבד בתוך קשר זוגי. הפרידה הייתה ביום ההולדת שלי, ישבנו במסעדה עם זוג חברים, הם עמדו להתחתן והיו פוציניו מוציניו כל הארוחה. חזרנו הביתה ואמרתי לאילן: תראה אותם מאוהבים, יש להם את הברק הזה בעיניים, ואנחנו יושבים כמו איזה שני... הוא אמר שגם הוא מרגיש שאין התרגשות, אמרתי שנראה לי שא' נחנו צריכים להיפרד. הוא אמר, 'וואלה, אני גם חושב על זה לא פעם', ואני אמרתי בסדר. כמוכן שזה היה תהליך קשה וארוך ודרמטי. שנים אחר כך צילמתי לפרויקט על אסירים ידיום מציצות מתוך סורג הכלא עם טבעת עליהן, מין טבעת

נס

(החשן תמוז קודם)

שפתאום הדיבור יתחיל להיות קרוב, מלב אל לב, כי שנינו מבינים לאן זה הולך וזו ההזדמנות לשים דברים על פני השטח. אבל כשאתה פורט את החיים לרגעים הקטנים, או על מה מוכרים? מוכרים על דברים מאוד פיוויים: על האוכל, על המים, על החרדה מהטיטולים. זה לא כמו בסי רטים כשברגעים האלה יש איזה גילוי. הרגעים שחיפשתי באים בשתיקה ובמגע. כמגע של היד של הליטוף, בהחזקה של היד. לא בצורה מילולית. אני זוכר את עצמי מבלה שם ומנהל איתו שיחות שלמות שהן כתוכי – כי מה אני צריך עכשיו לא' תגר אותו עם מה אני מרגיש? הבנאדם טובל, אין לי מקום שם, המקום הוא בשבילו כרגע, ובתוך זה כל מה שרציתי זה להתרפק".

וזה קרה?
"לא, לא הייתה התרפקות. היה מגע ביד כל הזמן, כי החוקתי לו את היד, אבל רק במקומות שהוא היה מאוד חלש. לי היה יותר קל במקומות שהוא היה חזק, וזו הטרגרדיה. במקומות שהוא היה חזק היה לי קשה, כי אני הייתי חלש, וזה היה סיפור חיינו. הוא היה האיש החזק, איש הבניין. יש שיר של לו ריד וג'ון קייל – 'אבא שלי עבד על פיגומים, זה לא אומר שאני עשוי ברזל', ואני, אבא שלי עבד בבניין – זה לא אומר שהיסודות שלי חזקים".

היית שם בשהוא מת?
"כן, הייתי שם, עד הרגע האחרון. בחרתי את התמונה הזאת בגלל הרגעים האחרונים שלו, כשהוא נלחם על כל נשימת אוויר. הייתי בחדר כשהוא הפסיק לנשום. המכונה המשיכה לפעול, קראתי לאחות ואמרתי 'אני חושב שהוא...' זה לא כמו בסרט כשאתה לוקח את היד ומעביר על הפנים וסוגר לו את העיניים, זה רגעים שאתה קורא לאחות והיא אומרת לך, 'תלך עם הטופס הזה לחדר שם ותביא את הסניטר ותעשה את הסידורים'".

השלמת איתו?
"אני חושב שמוותו, הסתלקותו, איפשר לי להשאיר את העניין הלא פתור הזה בצד. בשלב כלשהו בחייך הבוגרים אתה מבין שכבר אין על מי לכעוס, שהדיבור הלא פתור גם לא ייפתר, הצלקות כן או לא יגלירו או הגלירו ואין לזה פתאום שום משמעות. זה קיים וזה נתון, ואתה נתון לזה לחלחל או לא לתוך האמנות, כמו עץ עם הרבה מאוד טבעות. וזו טבעת פנימית כזו ואיכשהו הגוע החזק והציב מאוד של אדם בעור למו מצליח לשאת את החיים ולהצמיח פירות. הכעס לא נגמר, הוא הונח במקומו. הוא לא צף,